

פוליסה לביטוח אחריות מקצועית

פוליסת CLAIMS MADE – על בסיס הגשת התביעה ודיווחה בתקופת הביטוח

מבוא

הואיל **המבוטח**, ששמו ומקצועו הנם, כמפורט ב**דשימה**, פנה ל**מבטחת** בבקשה לבטחו בביטוח אחריות מקצועית, ובהסתמך על המידע שנמסר ל**מבטחת** בטופס **ההצעה** ונספחיו, הסכימה **המבטחת**, תמורת תשלום דמי הביטוח, כמפורט ב**דשימה**, לשפות את **המבוטח** בגין חבותו על פי **החוק** עקב **תביעה**, שהוגשה נגדו בשל **מקרה ביטוח**.

סעיף הביטוח

לפיכך ולאור האמור לעיל, מעידה **פוליסה** זו, כי הכיסוי הבטוחי יהיה כדלקמן:

- א. שיפוי **המבוטח** בגין **נזק** בשל **מקרה ביטוח** עד לסכום הנקוב ברשימה כגבול האחריות למקרה **ביטוח**.
- ב. שיפוי **המבוטח** בגין **נזק** בשל **מקרי ביטוח** הנובעים ממקורות שונים עד לסכום הנקוב ברשימה כגבול האחריות לתקופת הביטוח.
- ג. בנוסף לאמור לעיל, שיפוי **המבוטח** בגין **הוצאות משפט סבירות**, שייעשו בהסכמת **המבטחת** להגנה בפני **תביעה**.

תנאים מקדמיים לחבות המבטחת

המבטחת תשפה את **המבוטח** בהתאם לאמור ב**פוליסה** זו בכפוף לתנאים המצטברים הבאים:

1. מקרה הביטוח נוצר בתוך תקופת הביטוח או לאחר התאריך הרטרואקטיבי, כמוגדר ברשימה.
2. התביעה נגד המבוטח הוגשה ודווחה למבטחת בתוך תקופת הביטוח.
3. אחריות המבטחת לא תעלה על גבולות האחריות הנקובים ברשימה למקרה ביטוח ולתקופת הביטוח.

הגדרות

1. גבול אחריות

סכומי השיפוי המרביים המצויינים ברשימה, כגבול אחריות למקרה ביטוח ולתקופת הביטוח.

2. הוצאות משפט סבירות

- א. הוצאות סבירות, הדרושות לשם התגוננות בפני **תביעה**, שהוציא המבוטח.
 - ב. הוצאות התדיינות סבירות, הדרושות להתגוננות בפני הליכי חקירה והליכים פליליים, שנוהלו נגד המבוטח על פי כל דין, שהוציא המבוטח.
- הוצאות משפט סבירות בישראל, לצורך סעיף 66 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, לא יעלו על 20% מעל גבול האחריות המצוין בדף הרשימה של הפוליסה.

3. החמרת הסיכון

כל שינוי מהותי בענין שיש בו כדי להשפיע על מבטח סביר לכרות את חוזה הביטוח בכלל או לכרותו באותם תנאים וסייגים בהם נכרת.

4. המבוטח

האדם, בני האדם, השותפות, החברה או כל אישיות משפטית אחרת, המצוינים ברשימה, לרבות עובדי האישיות המשפטית המבוטחת.

5. המבטחת

מנורה חברה לביטוח בע"מ

6. הפוליסה

חוזה הביטוח בין המבטחת למבוטח, לרבות הרשימה, **התמליל**, טופס ההצעה וכל נספח או תוספת שצורפו לפוליסה. **הרשימה** החלק בפוליסה הנושא את הכותרת רשימה.

7. השתתפות עצמית

הסכום הראשוני בו ישא המבוטח מתוך סכום השיפוי לרבות הוצאות המשפט הסבירות, שישולמו עקב נזק המכוסה בפוליסה זו.

8. חוק

פקודת הנזיקין (נוסח חדש), תשכ"ח – 1968 ו/או חוק ו/או תקנות החלות על מקצועו של המבוטח.

9. טופס ההצעה

הזמנה של המבוטח מהמבטחת להציע הצעות, הכוללת מידע חיתומי. טופס ההצעה ונספחיו מהווים בסיס וחלק בלתי נפרד מהפוליסה, בין אם נעשו לצורך פוליסה זו ובין אם נעשו לצורך כל הפוליסות הקודמות, ברצף ביטוחי אצל המבטחת.

10. מדד

מדד המחירים לצרכן המתפרסם מידי פעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כולל ירקות ופירות, או כל גוף רשמי אחר שיבוא במקומה.

11. מסמכים

הסמכים, שטרות, צוואות, מפות, תכניות, פרוטוקולים, רשיונות, רשומות, ספרי חשבונות, מכתבים, טפסים, תיעוד ממוחשב לרבות פלטי מחשב וכל מסמך מכל סוג שהוא, בדפוס, בכתב או בכל שיטת העתקה ושיכפול למעט כספים, שטרות בנקאיים ומסמכים שחירים.

12. מקרה ביטוח

היפר חובה מקצועית כלפי צד שלישי, שנעשה בתום לב, ומקורו ברשלנות, בין במעשה ובין במחדל, טעות או השמטה של המבוטח, במסגרת מקצועו של המבוטח המפורט בדישימה, והמהווה עילה לתביעה בגין רשלנות מקצועית על פי החוק, ובתנאי מפורש שארע תוך תקופת הביטוח או לאחר התאריך הרטרואקטיבי כמוגדר בדישימה ודווח למבטחת בתוך תקופת הביטוח.
כל מקרה ביטוח או מקרי ביטוח הנובעים מאותן נסיבות יהוו לצורך פוליסה זו מקרה ביטוח אחד.

13. נזק

סכום אותו יחויב המבוטח לשלם על פי החוק עקב תביעה שהוגשה לראשונה ודווחה למבטחת בתוך תקופת הביטוח אשר עילתו מקרה ביטוח או סדרת מקרי ביטוח הנובעים ממקור אחד או סיבה מקורית אחת, למעט קנסות, עיצומים, מסים, פיצויים עונשיים והוצאות או פיצויים לדוגמא.

14. תביעה

תובענה אזרחית, או מכתב דרישה, שהוגשו כנגד המבוטח בתוך תקופת הביטוח, המבקשים סעד כספי בגין מקרה הביטוח. כל תביעה או תביעות הנובעות או הקשורות לנסיבות אותו מקרה ביטוח יהוו לצורך פוליסה זו, תביעה אחת.

סייגים לחבות המבטחת

מותנה בזאת, כי פוליסה זו אינה מכסה מקרה ביטוח הנובע ו/או הקשור לכל אחד מהמקרים הבאים, או כתוצאה מהם, בין אם הם חלים במישרין ובין אם הם חלים בעקיפין:

1. חריג מקרה ביטוח טרם תחילת הביטוח
נסיבות או אירועים ידועים או תביעות, לרבות תביעות תלויות ועומדות, שקדמו ליום החתימה על טופס ההצעה או ליום תחילת הביטוח, לפי המאוחר, ואשר המבוטח ידע או היה עליו לדעת באופן סביר במועדים אלה, כי הם עלולים להוות עילת תביעה נגדו.
2. חריג מעשה או מחדל בחוסר תום לב, רשלנות פושעת וכוונה
כל מעשה או מחדל שנעשו בחוסר תום לב, בכוונת זדון, באי יושר, פשע, תרמית, הונאה, רשלנות פושעת, חריגה מסמכות, מעילה באמון, מעשה במתכוון על ידי המבוטח או עובדיו או קודמיהם בעסק.
3. חריג התחייבות על פי הסכם או ערבות
א. התחייבות או אחריות שהמבוטח מקבל על עצמו לפי הסכם, לרבות התחייבות לעמידה בלוח זמנים, אלא אם כן התחייבות או אחריות כזו הייתה מוטלת על המבוטח על פי חוק גם בהעדר הסכם כזה.
ב. סכום כלשהו אשר המבוטח היה רשאי לתבוע מגורם כלשהו, והוא מנוע מכך לפי הסכם שהוא צד לו.
ג. כל תביעה או דרישה שתוגש נגד המבוטח בגין ערבות כלשהי שניתנה על ידו, לרבות התוצאות הנובעות מכך.
4. חריג פעילות שאינה ייחודית למקצוע המבוטח
כל פעילות שאיננה ייחודית למקצועו של המבוטח, כפי שפורט בטופס ההצעה ואושר ברשימה.
5. חריג רישוי
כל פעילות הדורשת רישוי ו/או רשיון כדין ובוצעה ללא רישוי ו/או רשיון, כאמור.
6. חריג נושאי משרה
אחריות נושאי משרה כמשמעות המונח בחוק החברות, התשנ"ט - 1999.
7. חריג חבות המוצר
חבות כלשהי העולה לחול על המבוטח הקשורה או הנובעת ממוצרים שנמכרו, סופקו, תוקנו, שונו, נוצרו, הותקנו, תוחזקו, טופלו, הורכבו, יובאו או שווקו על ידו או על ידי מי מטעמו, אלא אם התביעה נובעת מהיפר חובה מקצועית של המבוטח המהווה מקרה ביטוח, כמוגדר בפוליסה זו.
8. חריג הוצאת דיבה
השמצה, הוצאת דיבה או הוצאת שם רע או לשון הרע בכל צורה שהיא.
9. חריג אובדן מסמכים וכספים
א. אובדן מסמכים, אובדן השימוש בהם או עיכובם.
ב. אובדן כספים, שטרות בנקאיים ומסמכים סחירים, לרבות בנאמנות.
10. חריג חבות מעבידים
חבות של המבוטח כלפי עובדיו, כלפי קבלן או קבלן משנה ועובדיהם.
11. חבות כלי רכב, כלי צ.מ.ה., כלי טייס וכלי שיט

חבות הנובעת מפעילות או הקשורה לכלי רכב מכל סוג שהוא, מעליות, ציוד מכני הנדסי, רכבות, כלי שיט וכלי טייס, בין שניתן לבטחם על פי פקודת ביטוח רכב מנועי ובין אם לאו.

12. חריג זיהום תביעה הקשורה, בעקיפין או במישרין, לזיהום מכל סוג, לרבות תביעה הקשורה לזיהום רדיואקטיבי וקרינה מיננת.
13. חריג בן משפחה נזק הנגרם למבוטח, ו/או לבן משפחתו ו/או למי שסמוך על שולחנו ו/או לבן משק ביתו של המבוטח.
14. חריג החזר שכר טרחה והוצאות מנע תביעה להחזר שכר טרחה על ידי לקוח של המבוטח וכן הוצאות שהוציא המבוטח לשם תיקון או פתרון בעיה שנוצרה עקב השירות המקצועי, שניתן על ידו טרם הגשת התביעה.
15. חריג תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי תביעות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי מכל סוג שהוא.
16. חריג מלחמה, טרור וסיכונים פוליטיים
- א. מלחמה, פלישה, פעולת אויב זר, פעולת איבה (בין אם הוכרזה מלחמה בין אם לאו), מלחמת אזרחים, מרידה, מרי, מהפכה, מרד, שלטון צבאי או תפיסת שלטון בלתי חוקית, התקוממות צבאית או עממית, משטר צבאי או לקיחת שלל, לרבות ביזה ושווד הקשורים בכך, החרמה או השמדה על ידי כל ממשלה או רשות ציבורית.
- ב. פעולות חבלה ופעולות טרור המבוצעות על ידי אדם או חבר בני אדם, בין אם הם פועלים בשם או בקשר עם ארגון כלשהו, ובין אם לאו. למטרות סעיף זה טרור פירושו השימוש באלימות למטרות פוליטיות לרבות כל שימוש באלימות הנעשה כדי להטיל פחד ואימה על הציבור או על חלק ממנו.
17. חריג אסבסט חבות כלשהי הנובעת או הקשורה באסבסט או בחומרים המכילים אסבסט, בכל צורה או כמות, לרבות חבות בשל אמיינתית או צורנית.
18. חריג תחום טריטוריאלי לגבי קרות מקרה הביטוח, הנזק, הדין ומקום השיפוט מקרה ביטוח, שארע או נגרם, מחוץ למדינת ישראל או שהתביעה לגבינו נדונה בפני בית משפט או בורר מחוץ לגבולות ישראל או על פי דין זר כלשהו, יהיה מקום השיפוט אשר יהיה, לרבות אם הוכרז פסק הדין הזר, פסק הבורר או ההחלטה כאכיפים בישראל וניתן פסק דין בישראל בהסתמך עליהם.

הרחבות

1. **דיווח על נסיבות העלולות להביא לתביעה**
נודע **למבוטח** ודווח **למבטחת** במהלך תקופת הביטוח בכתב, על נסיבות העלולות להביא לתביעה, שאירעו בתקופת הביטוח, בצירוף פרטים ביחס לסיבות לציפייה **לתביעה**, האופי והתאריכים של **מקרה הביטוח** לכאורה, שנגרם לכאורה, שמות התובעים הפוטנציאליים ושם כל **המבוטחים** המעורבים **במקרה הביטוח**, האופן שבו נודע לראשונה **למבוטח** על הנסיבות העלולות להביא **לתביעה** ו/או כל פרט חיוני אחר הקשור בנסיבות אלה, אזי, כל **תביעה** הנובעת מנסיבות, אשר דווחו כדין בהתאם לפסקה זו תיחשב על פי **פוליסה** זו **כתביעה** שהוגשה במהלך תקופת הביטוח ועל פי תנאי הכיסוי של **פוליסה** זו וזאת בתנאי שמקרה הביטוח, שנטען שנעשה, התרחש במהלך תקופת הביטוח או בתקופה הרטרואקטיבית, באם צוינה בדף הרשימה.
2. **הקדמת הוצאות משפטיות**
המבטחת תקדים, בהתאם לשיקול דעתה הבלעדי, תשלום הוצאות משפט סבירות **למבוטח** בגין **תביעה** שהוגשה נגדו והנה מכוסה על פי **פוליסה** זו. הקדמת התשלום על ידי **המבטחת**, תעשה בכפוף לקבלת ערבויות מתאימות. היה ויתברר, כי התביעה אינה מכוסה במסגרת **פוליסה** זו, יחזיר **המבוטח** ל**מבטחת** את הסכומים ששולמו על ידה, בצירוף ריבית והצמדה כחוק.
3. **אי כשרות משפטית**
במקרה של מוות או אי כשרות משפטית של **המבוטח** יהיו בן זוגו, עזבונו, יורשיו, אפיטרופוסו או הנאמן בפשיטת הרגל שלו זכאים לכל הזכויות המוקנות על פי **פוליסה** זו, להם היה זכאי **המבוטח** טרם מותו או לפני שהפך חסר כשרות משפטית, ובתנאי שמדובר בתביעה בשל מקרה ביטוח שבוצע על ידי **המבוטח** בלבד.
4. **הגנה בהליכים פליליים**
הפוליסה מורחבת לשפות את **המבוטח** בגין הוצאות המשפט הסבירות להגנה משפטית בהליכי חקירה משטרתית או מנהלית או חקירת סיבות מוות או בהליכים פליליים אחרים, שננקטו נגדו בעקבות מקרה ביטוח שאירע בתקופת הביטוח של **פוליסה** זו, לרבות העמדת עורך דין לרשות **המבוטח** לשם הגשת ערעור וייצוגו בו עד לערכאה הסופית האפשרית. **המבטחת** תישא בהוצאות המשפט הסבירות לרבות הוצאות הערעור, ובתנאי שעורך הדין שהופיע בערכאה עליה מבוקש הערעור המציא למבטחת חוות דעת ובה העריך כי יש בסיס ענייני וסיכוי טוב להצלחת הערעור. היה **המבוטח** אינו מעוניין בשירותיו של עורך הדין שהעמידה לרשותו **המבטחת**, רשאי **המבוטח** לפנות לעורך דין על פי בחירתו. במקרה זה, תשפה **המבטחת** את **המבוטח** בגין הוצאות המשפט הסבירות שהוציא, בכפוף לגבול אחריות **המבטחת**.
הוצאות המשפט הסבירות ישולמו על ידי **המבטחת** בתום ההליכים הפליליים או הערעור, לפי העניין ובתנאי שהמבוטח יזוכה מכל אשמה.
גבולות אחריות **המבטחת** לפי הרחבה זו לא יעלו על \$50,000 למקרה ולסך כל המקרים בתקופת הביטוח.
לעניין הרחבה זו הליכים פליליים פירושים:
הליכים נגד **המבוטח** בעקבות מקרה ביטוח **המבוטח** לפי **פוליסה** זו, בהם מוגש כתב אישום על ידי מדינת ישראל או מטעמה, לרבות חקירת סיבת מוות.

תנאי הפוליסה

1. פרשנות

פוליסה זו, **הדשימה** וכל מסמך אחר המצורפים לה, יקראו כחווה אחד וכל מילה או ביטוי שיוחסה להם משמעות מיוחדת בכל חלק של **הפוליסה** או של **הדשימה** תהא להם אותה המשמעות המיוחדת בכל מקום שהם מופיעים, אלא אם נאמר אחרת. כל האמור ב**פוליסה** בלשון יחיד משמעו גם ברבים ולהיפך, וכל האמור במין זכר משמעו גם במין נקבה ולהיפך.

2. חובת ההודעה על מקרה הביטוח ועל הליכים

- א. על **המבוטח** למסור הודעה מיידית בכתב **למבטחת**, על נסיבות העלולות לגרום **לתביעה**, או על כל **תביעה** שתוגש נגדו, או כאשר יש חשש סביר שאדם כלשהו ייחס אחריות **למבוטח** בשל **מקרה ביטוח**.
- ב. **המבוטח** יודיע **למבטחת**, בהקדם האפשרי, על כתב אישום שהוגש נגדו או על הליכי חקירה משטרתית או אחרת או על חקירת סיבות מוות או כל חקירה אחרת המתנהלת או עומדת להתנהל נגדו, בקשר עם כל **מקרה ביטוח**, העלול להוות עילה **לתביעה** על פי **פוליסה** זו.
- באם **המבוטח** הינו תאגיד, תיחשב ידיעה של **המבוטח** על ההליכים דלעיל מרגע שנודעו לאחד ממנהלי **המבוטח** או לאחראי על נושא הביטוח אצל **המבטחת**.

3. כתובת למתן הודעות

- הודעה **למבוטח** –
- הודעה של **המבטחת** **למבוטח** בכל הקשור **לפוליסה** תימסר לפי מענו האחרון הידוע **למבטחת**.
- הודעה **למבטחת** –
- הודעה של **המבוטח** **למבטחת** תימסר **למבטחת** במען משרדה הראשי, המצוין בכותרת **לפוליסה**, או בכל מען בישראל עליו הודיעה **המבטחת** בכתב **למבוטח**.
- הודעה תיחשב כהודעה שנמסרה בתוך 72 שעות ממועד מסירתה למשלוח בדואר בבית הדואר.

4. חובת שיתוף הפעולה של המבוטח עם המבטח

- א. על **המבוטח** למסור **למבטחת**, תוך זמן סביר, לאחר שנדרש לכך, את המידע והמסמכים הדרושים לבירור החבות, לרבות העברה מיידית, עם קבלתם, של כל מסמך הרלוונטי **לתביעה**, הנובעת או קשורה לקרות **מקרה הביטוח**, ובכלל זה: הזמנה לדין, הודעה על דיון, צווים, הליכים, כתבי בית – דין ומכתבים. אם אינם ברשותו, עליו לעזור **למבטחת**, ככל שיוכל, להשיגם.
- ב. לא קוימה חובת המבוטח להודעה למבטחת על קרות מקרה הביטוח, לרבות פתיחת הליכים בגינו או לשיתוף פעולה עמו בבירור התביעה ומסירת כל מסמך הדרוש לכך, כאמור, וקיומה היה מאפשר למבטחת להקטין חבותה, אין המבטחת חייבת בתגמולי הביטוח אלא במידה שהיתה חייבת בהם אילו קוימה החובה. הוראה זו לא תחול בכל אחת מאלה:
 - (1) החובה לא קוימה או קוימה באיחור מסיבות מוצדקות.
 - (2) אי קיומה או איחורה לא מנע מן **המבטחת** את בירור חבותה ולא הכביד על הבירור.
- ג. עשה המבוטח במתכוון דבר שהיה בו כדי למנוע מן המבטחת את בירור חבותה או להכביד עליה, אין המבטחת חייבת בתגמולי הביטוח אלא במידה שהיתה חייבת בהם אילו לא נעשה אותו דבר.
- ד. מסר המבוטח למבטחת עובדות כוזבות, או העלים ממנה עובדות בנוגע למקרה הביטוח או בנוגע לחבות המבטחת, והדבר נעשה בכוונת מרמה – פטורה המבטחת מחבותה.
- ה. **המבטחת** יכולה להיכנס בכל זמן סביר לכל המקומות בהם אירע **מקרה הביטוח** ויכולה להחזיק בהם זמן מתקבל על הדעת, למטרת חקירה או בדיקה על ידי מי מטעמה, לרבות מימוש זכותה לקבלת מסמכים, **המבוטח** ישתף עמה פעולה, לרבות מתן כל ההקלות הדרושות לכך.

5. איסור הודאה

שום הודאה (ADMISSION), הצעה, הבטחה, התחייבות או פיצוי כלשהם לא יעשו ולא ינתנו ע"י **המבוטח** או מטעמו בלי הסכמתה מראש ובכתב של **המבטחת**. אין הוראות סעיף זה חלות על מסירת עובדות במשטרה או בפני כל גורם מוסמך על פי כל דין לפי דרישתו וכן על מתן עדות במשפט.

6. חובת הזהירות של המבוטח

- א. על המבוטח לנקוט כל אמצעי זהירות סביר כדי למנוע את קרות **מקרה הביטוח** עקב פעולה שהוא מבצע בקשר למקצועו המתואר ב**בטיחה**, לרבות פיקוח, בקרה בהעסקת עובדים ו/או אנשים הנמצאים בשרותו בעלי כישורים מתאימים ובעלי כל ההיתרים הנדרשים על פי כל דין לביצוע עבודתם. על המבוטח לקיים את החיובים המוטלים עליו על פי כל דין למניעת **מקרה הביטוח**, לרבות תקנות והוראות אחרות, המוטלות על ידי רשות מוסמכת.
- ב. נוכח המבוטח, או הובא לידיעתו, דבר קיומו של פגם או סכנה או סיכון כלשהם, לרבות בדרך מתן שירותו המקצועי, יעשה המבוטח מייד את הצעדים הדרושים לתיקונם או לסילוקם.
- ג. אין המבטחת חייבת בתגמולי ביטוח בגין נזק שהמבוטח יכול היה למנוע או להקטין בקרות מקרה הביטוח או לאחר מכן בנקיטת אמצעים סבירים או אמצעים שהמבטחת הורתה לו לנקוט.

7. חובת גילוי ושינוי בענין מהותי

- א. הפוליסה הוצאה על סמך התשובות שנתן המבוטח בכתב למבטחת על כל השאלות שנשאל בטופס ההצעה, ששימשה בסיס לפוליסה זו, או בכל דרך אחרת שנתבקש ועל סמך הנחתה של המבטחת שהמבוטח גילה לה את כל העובדות המהותיות לצורך הערכת הסיכון המבוטח, לרבות כל העובדות הרלוונטיות הקשורות להחמרת הסיכון.
- ב. לא ענה המבוטח תשובות מלאות וכנות או לא גילה למבטחת ענין מהותי הן בטופס ההצעה והן בנסיבות המהוות החמרת הסיכון המבוטח, תהיה המבטחת רשאית לבטל את הפוליסה או להקטין את היקף חבותה לפי הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981.
- ג. ענין מהותי לצורך ביטוח זה, ייחשב, בין היתר:
 - (1) עובדות שצוינו כמהותיות בטופס ההצעה או בכל מסמך אחר ששימש בסיס לפוליסה זו.
 - (2) תיאור ו/או שינוי בעיסוקו או בהתמחותו של המבוטח.
 - (3) תביעות שהוגשו נגד המבוטח או נסיבות העלולות לגרום לתביעה נגד המבוטח, הקשורות למקצועו או עיסוקו.
 - (4) פרטים על העבר הביטוחי של המבוטח, לרבות ביטול ביטוח של המבוטח בעבר, אי חידושו על ידי מבטח כלשהו, סירוב של מבטח כלשהו לבטח את המבוטח בעבר או התנאת הביטוח בתנאים או סייגים מיוחדים.
 - (5) הסכם שעל פיו ויתר המבוטח על זכותו לפיצוי או שיפוי כלפי אדם שלישי בשל נזק שנגרם למבוטח עקב מקרה ביטוח שפוליסה זו אמורה לחול עליו.
 - (6) כל אירוע המהווה החמרת הסיכון או המשפיע על הערכת הסיכון המבוטח.

8. טיפול בתביעות

- א. הכירה המבטחת בחבותה על פי הפוליסה, תהיה רשאית לפי שיקול דעתה המוחלט, ליטול לידיה ולנהל בשם המבוטח את ההגנה כלפי כל תביעה, לרבות יישובה, וכן לתבוע ולקבל בשם המבוטח שיפוי, פיצוי, השתתפות, דמי נזק או כל סעד אחר. על המבוטח לשתף פעולה עם המבטחת ו/או בא – כוחה בכל דרך שיתבקש, לרבות מסירת כל המידע שיש לו, חתימה על יפוי כוח, תצהירים, וכל מסמך רלוונטי אחר הדרוש לשם ניהול הגנה או תביעה, והתייצבות בבית המשפט למתן עדות.
- ב. היה וסך התביעה חורג מגבולות האחריות של המבטחת, יפעלו המבטחת והמבוטח תוך תיאום הדדי, לרבות מתן זכות למבוטח להשתתף בניהול ההגנה באופן פעיל. היה סכום האחריות שהושת על המבוטח גבוה מגבול האחריות על פי פוליסה זו, תהא המבטחת אחראית אך ורק לחלק היחסי של הוצאות המשפט הסבירות כיחס בין גבול האחריות ובין סכום האחריות, שהושת על המבוטח.
- ג. לפני או תוך כדי ניהול הליכים או משא ומתן לפשרה, בקשר עם כל תביעה או סדרה של תביעות כלפי המבוטח, רשאית המבטחת לשלם למבוטח את סכום גבול או גבולות האחריות המתאימים, בניכוי כל סכום אשר המבוטח חייב למבטחת לפי פוליסה זו, לרבות השתתפות עצמית וכל סכום שכבר שולם בתור תגמולי ביטוח. לאחר תשלום זה ותשלום הוצאות משפט סבירות בתוספת לכך, תהא המבטחת פטורה מכל אחריות נוספת בגין התביעה או התביעות ותוותר על ניהולן והפיקוח עליהן.

9. השתתפות עצמית

המבוטח יישא בעצמו בתשלום ההשתתפות העצמית המופיע ברשימה, בכל תביעה העומדת לתשלום. ההשתתפות העצמית, שיחויב בה המבוטח, תחול אף על הוצאות המשפט הסבירות, ותשלום קודם לתשלום מהמבטחת למבוטח.

10. ביטוח כפל

- א. בוטחה החבות המכוסה על פי **פוליסה** זו אצל יותר ממבטח אחד לתקופות ביטוח חופפות, על **המבוטח** להודיע על כך **למבטחת**, תוך זמן סביר לאחר שנעשה ביטוח הכפל, או לאחר שנודע לו עליו, בכפוף להוראות סעיף 59 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א – 1981.
- ב. קבל **המבוטח** שיפוי בגין **פוליסה** אחרת המבטחת את אותו סיכון, יופחת **סכום השיפוי המגיע למבוטח בגובה הסכום שקבל**.
- ג. אם **התביעה** על פי **פוליסה** זו סולקה, יחזיר **המבוטח למבטחת** את הסכום שקבל מהפוליסה האחרת.

11. תשלום דמי הביטוח ודמים אחרים

- א. דמי הביטוח וכן יתר הסכומים המגיעים מן **המבוטח למבטחת** ישולמו תוך 28 ימים מתחילתה של תקופת הביטוח, או במועדים אחרים, כפי שפורטו **בדשימה**.
- ב. לענין **פוליסה** הנקובה בדולר ארה"ב יהיה ערך דמי הביטוח בשקלים לפי השער היציג ביום התשלום.
- ג. לא שולמו דמי הביטוח תוך פרק הזמן האמור לעיל ניתן יהיה לשלם במועדים אחרים עליהם הוסכם המפורש כדלקמן:
 - (1) לגבי **פוליסה** הנקובה בשקלים – בתוספת הפרשי הצמדה למדד עבור תקופת האשראי מיום תחילת הביטוח אשר ישולמו **למבטחת** בעת סילוק כל חלק מדמי הביטוח. המדד היסודי יהיה המדד הידוע ביום תחילת הביטוח.
 - (2) לגבי **פוליסה** הנקובה בדולר ארה"ב – לפי השער היציג ביום תשלום כל חלק מדמי הביטוח.
- ד. לא שולמו דמי הביטוח במועד המוסכם, ישא הסכום שבפיגור בנוסף להפרשי הצמדה כמפורט לעיל, הפרשי ריבית עבור תקופת הפיגור לפי השער המקובל אצל **המבטחת** באותה עת, אשר ישולמו **למבטחת** בעת סילוקו של הסכום שבפיגור, וכחלק בלתי נפרד ממנו.
- ה. לא שולם סכום שבפיגור כאמור תוך 15 ימים לאחר **שהמבטחת** דרשה **מהמבוטח** לשלמו, **רשאית המבטחת להודיע למבוטח כי הביטוח יתבטל כעבור 21 ימים נוספים אם הסכום שבפיגור לא יסולק לפני כן**.
- ו. אין בביטול הביטוח על פי סעיף זה כדי לגרוע מחובת **המבוטח** לסלק את הסכום שבפיגור המתייחס לתקופה שעד לביטול האמור, לרבות הוצאות המבטחת.
- ז. ביטול הביטוח כאמור לא יפגע בזכויות **המבוטח** על פי **הפוליסה** בגין **מקרה ביטוח** שארע קודם לביטול הביטוח.

12. הארכת תקופת הביטוח או חידוש הפוליסה

- א. כל הארכה או חידוש של הביטוח על פי **הפוליסה** טעונה הסכמה בכתב של **המבטחת**, אשר תינתן במפורש למטרה זו.
- ב. מוצהר בזה כי בתום תקופת הביטוח האמורה לא יוארך הביטוח ולא יחודש מאליו, לרבות בדרך של שתיקה, וכי הארכת הביטוח או חידושו תיעשה אך ורק בדרך של אישור מפורש בכתב של המבטחת לחידוש או להארכה, כאמור, ולא בכל דרך אחרת, אף אם הציע **המבוטח למבטחת**, או להיפך, בצורה ובמועד כלשהם, להאריכו.
- ג. הוארכה תקופת הביטוח על ידי חידוש **הפוליסה** יהווה **טופס ההצעה** לביטוח חלק בלתי נפרד אף ממסמך הארכה. היתה **פוליסה** זאת חידוש של **פוליסה** קודמת יראו את **טופס ההצעה** לביטוח המקורי כחלק בלתי נפרד ממנה.

13. ביטול הביטוח

- א. **המבוטח** רשאי לבטל **פוליסה** זו בהודעה בכתב **למבטחת**. הביטול יחול מהמועד בו נקב **המבוטח** בהודעתו, אך לא לפני תאריך קבלת ההודעה על ידי **המבטחת**.
- ב. ביטול **המבוטח** את **הפוליסה**, תחזור לו יתרת דמי הביטוח לאחר ניכוי דמי הביטוח, שיש לשלם, לפי התעריף המקובל אצל **המבטחת** לתקופות קצרות, בעד התקופה בה היה הביטוח בתוקף.
- ג. מבלי לגרוע מזכויות **המבטחת**, על פי דין או על פי **פוליסה** זו, תהא **המבטחת** רשאית לבטל את הביטוח בכל עת שהיא לפני תום תקופת הביטוח, לפי שיקול דעתה, ובלבד שהודעה על כך תימסר **למבוטח** בכתב, לפחות 15 יום לפני התאריך בו יבטל הביטוח.
- ד. אם **המבטחת** ביטלה את הביטוח לפני תום תקופת הביטוח המוסכמת והעילה לביטול אינה **שהמבוטח** הפר את חוזה הביטוח או ניסה להונות את **המבטחת**, תשלם **המבטחת** **למבוטח** את הסכום היחסי לתקופה שנותרה עד תום תקופת הביטוח המוסכמת.
- ה. לא עמד **המבוטח** בחובתו לגילוי ענין מהותי, לרבות **החמרת הסיכון**, רשאית **המבטחת** כל עוד לא קרה מקרה הביטוח לבטל את הפוליסה מיידית על פי הודעתה בכתב למבוטח, והפוליסה תיחשב כמבוטלת ביום בו קבעה **המבטחת** אך לא לפני שנמסרה למבוטח הודעת הביטול. קרה מקרה הביטוח לפני שנתבטל החוזה מכוח סעיף זה, יופחתו תגמולי הביטוח או **שהמבטחת** תופטר מתשלומם, בכפוף להוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א – 1981.

14. תחלוף

- א. היתה **למבוטח** בשל מקרה הביטוח גם זכות פיצוי או שיפוי כלפי צד שלישי, שלא מכוח חוזה ביטוח, עוברת זכות זו **למבטחת** מששילמה למוטב תגמולי ביטוח וכשיעור התגמולים ששילמה.
- ב. **המבטחת** אינה רשאית להשתמש בזכות שעברה אליה לפי סעיף זה באופן שתפגע בזכותו של **המבוטח** לגבות מן הצד השלישי פיצוי או שיפוי מעל התגמולים שקיבל **מהמבטחת**.
- ג. קבל **המבוטח** מן הצד השלישי פיצוי או שיפוי שהיה מגיע **למבטחת** לפי סעיף זה, עליו להעבירו **למבטחת**. עשה פשרה, ויתור או פעולה אחרת הפוגעת בזכות שעברה **למבטחת**, עליו לפצותה בשל כך.
- ד. הוראות סעיף זה לא יחולו אם מקרה הביטוח נגרם שלא בכוונה בידי אדם שמבוטח סביר לא היה תובע ממנו פיצוי או שיפוי, מחמת קרבת משפחה או יחס של מעביד ועובד שביניהם.

15. הצמדה

- א. הסכומים הנקובים בפוליסה זו ובשיימה, לרבות גבול האחריות לזק ולתקופת הביטוח וסכומי ההשתתפות העצמית, ישתנו בהתאם לשינויים בין המדד שפורסם סמוך לפני תחילת הביטוח לבין המדד שפורסם לפני תשלום תגמולי הביטוח או תשלום ההשתתפות העצמית, לפי הענין. היו הסכומים נקובים במטבע חוץ יהיו סכומי הביטוח צמודים לשינויים שחלו במטבע זה מיום תחילת הביטוח ועד יום תשלום תגמולי הביטוח או תשלום ההשתתפות העצמית.
- ב. ניכוי תגמולי ביטוח, ששלמו **למבוטח**, מתשלום מלוא סכום גבול או גבולות האחריות המתאימים, או ניכוי סכומים, שהמבוטח חייב **למבטחת** לפי פוליסה זו, ייעשה תוך הצמדת הסכום ששולם או, שהמבוטח חייב **למבטחת**, למדד, מיום התשלום החלקי או מיום החיוב ועד ליום תשלום גבול האחריות. אם ננקבו סכומי הביטוח במטבע חוץ, ייעשה חישוב הניכוי לפי השינויים שחלו במטבע זה מיום התשלום החלקי או מיום החיוב, ועד ליום תשלום גבול האחריות.
- ג. בוטחה החבות המכוסה על פי פוליסה זו בביטוח כפל, כאמור בסעיף 10 לעיל, **המבטחת** סלקה את התביעה על פי פוליסה זו, יחזיר **המבוטח** **למבטחת** את הסכום שקבל מהפוליסה האחרת בתוספת הצמדה למדד, מיום קבלת השיפוי מהפוליסה האחרת עד ליום החזרת הכספים **למבטחת**.

16. ברירת דין

- פרשנות הפוליסה וכל חילוקי דעות או תביעות על פיה או בקשר אליה, לרבות בקשר עם שאלת הכיסוי הביטוחי, יתבררו אך ורק על פי דיני ישראל ובבתי משפט בישראל בלבד. למען הסר ספק, מובהר בזאת, כי אכיפת פסק דין זר לא תחשב כפרשנות הפוליסה לפי דיני ישראל ולא כפסק דין שניתן בבית משפט ישראלי.

17. תחולת החוק

- על פוליסה זו יחולו הוראות חוק חוזה הביטוח, תשמ"א – 1981, אלא אם הותנה אחרת, בכפוף להוראותיו הקוגנטיות של חוק זה.